

POSTANOWIENIE

Dnia 22 listopada 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz (przewodniczący)

SSN Dariusz Świecki

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

w sprawie **G. C.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 22 listopada 2012 r.,

kwestii wznowienia z urzędu postępowania zakończonych postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 9 lipca 2012 r. utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Okręgowego

z dnia 9 maja 2012 r. odwołujące wobec skazanego warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbycia reszty kary pozbawienia wolności,

na podstawie art. 542 § 2 k.p.k. wznowia postępowanie odwoławcze w sprawie G. C. i uchyla postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 9 lipca 2012 r., przekazując temu sądowi sprawę do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 marca 2011 r. Sąd Okręgowy warunkowo zwolnił skazanego G. C. z odbycia reszty kar: 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, roku i 5 miesięcy pozbawienia wolności oraz 11 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami łącznymi Sądu Okręgowego w sprawach: II K 24/09 i II K 155/10. Okres próby został wyznaczony do dnia 22 marca 2016 r. Skazany w okresie próby, tj. pod koniec marca 2011r. oraz w dniach 7, 8, 24 kwietnia 2011r. oraz z dniach 12 i 15 maja 2011r. popełnił ciąg przestępstw z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za co został skazany w dniu 16 stycznia 2012 r. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego (sygn. akt II K 1423/11) na karę roku pozbawienia wolności.

W związku ze spełnieniem się przesłanek z art. 160 § 1 pkt 1 k.k.w., Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 9 maja 2012 r. odwołał warunkowe zwolnienie udzielone skazanemu w dniu 22 marca 2011 r. Postanowienie to zostało utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 9 lipca 2012 r.

W dniu 20 lipca 2012r. skazany wystosował do Sądu Najwyższego za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego pismo zatytułowane „*Wniosek o wznowienie postępowania*”, w którym podniósł, że Sąd Okręgowy wyznaczył mu obrońcę z urzędu, ze względu na, zdaniem autora pisma, zachodzące wątpliwości co do jego poczytalności, natomiast Sąd Apelacyjny nie wyznaczył mu obrońcy i rozpoznał jego zażalenie na postanowienie o odwołaniu warunkowego zwolnienia pod nieobecność tegoż obrońcy. Na tej podstawie skazany wniósł o wznowienie postępowania w przedmiocie odwołania warunkowego zwolnienia z uwagi na zachodzącą bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 545 § 2 k.p.k. wniosek o wznowienie postępowania, jeżeli nie pochodzi od prokuratora, powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata albo radcę prawnego, który to warunek formalny nie został spełniony. Ponadto wznowienie postępowania w przypadku ujawnienia się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., zgodnie z art. 542 § 3 k.p.k., nastąpić może tylko z urzędu, a nie na wniosek stron (por. m.in. uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., I KZP 5/05, OSNKW 2005, z. 6, poz. 48, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2010r., V KO 115/09, OSNwSK 2010, poz. 389). Strony są jednakże uprawnione do zasygnalizowania wystąpienia takiego uchybienia. W realiach niniejszej sprawy pismo skazanego traktować należy na podstawie art. 118 § 1 i 2 k.p.k., jako przewidziane w art. 9 § 2 k.p.k. zasygnalizowanie wystąpienia okoliczności, którą organ może lub musi rozważyć z urzędu.

Analiza akt sprawy prowadzi do wniosku, że nie ma racji skazany, iż nie wyznaczono mu obrońcy z urzędu na potrzeby postępowania odwoławczego przed Sądem Apelacyjnym w sprawie /.../. Otóż na posiedzeniu Sądu Okręgowego w III Wydziale Penitencjarnym w dniu 8 lutego 2012r. Przewodniczący zarządził wyznaczenie skazanemu obrońcy z urzędu w osobie adwokat A. S. Wyznaczenie to

nie zostało w żaden sposób ograniczone do postępowania jedynie przed Sądem I instancji, lecz zgodnie z informacją przekazaną przez ten Sąd skazanemu w dniu 15 lutego 2012 r. (vide k. 17), obrońca wyznaczony został w **sprawie** odwołania warunkowego zwolnienia (*podkr. – SM*). Jak wynika z akt sprawy (protokołów posiedzeń) - adwokat A. S. (lub jej substytut – aplikantka adwokacka K. S.) była obecna na każdym posiedzeniu wyznaczonym przez Sąd Okręgowy.

Natomiast odnotować należy absencję prawidłowo zawiadomionego obrońcy na posiedzeniu odwoławczym Sądu Apelacyjnego w dniu 9 lipca 2012r. (vide protokół posiedzenia k.102), na którym rozpoznano merytorycznie zażalenie skazanego.

Zgodnie z art. 22 § 1 k.k.w. w zw. z art. 160 § 3 k.k.w. obrońca skazanego ma prawo wziąć udział w posiedzeniu sądu procedującego w postępowaniu wykonawczym w przedmiocie odwołania warunkowego zwolnienia, zarówno w I, jak i II instancji. Jego niestawiennictwo, o ile został prawidłowo zawiadomiony o terminie i celu posiedzenia, zgodnie z art. 22 § 2 k.k.w. nie tamuje rozpoznania sprawy. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy powołanie obrońcy uzasadnione było istnieniem przesłanek z art. 8 § 2 k.k.w. (tak jak w niniejszej sprawie). Brak stawiennictwa takiego obrońcy, co do zasady tamuje możliwość rozpoznania sprawy (chyba, że sąd orzeka na korzyść skazanego, bądź zgodnie z jego wnioskiem).

W sprawie /.../ zawistej przed Sądem Apelacyjnym, Sąd ten odnotowując brak stawiennictwa prawidłowo zawiadomionego obrońcy, utrzymał w mocy zaskarżone przez skazanego postanowienie Sądu Okręgowego. Zatem Sąd odwoławczy orzekł wbrew wnioskowi skazanego i na jego niekorzyść, potwierdzając decyzję Sądu I instancji o odwołaniu warunkowego zwolnienia.

Sąd Najwyższy dostrzega w tym uchybieniu bezwzględną przesłankę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., czyli brak udziału obrońcy w czynnościach, w których jego udział był obowiązkowy. Analiza regulacji art. 8 § 2 k.k.w. w zw. z art. 22 § 2 k.k.w w zw. z art. 160 § 3 k.k.w., wskazuje jednoznacznie, że skoro warunkiem *sine qua non* przeprowadzenia czynności przez sąd w postępowaniu wykonawczym w sprawie, w jakiej zaistniały warunki do wyznaczenia skazanemu obrońcy z urzędu lub taki obrońca na podstawie art. 8 § 1 pkt 5 został faktycznie wyznaczony, stawiennictwo tegoż obrońcy uznać należy za obligatoryjne w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. stosowanego odpowiednio na

podstawie art. 1 § 2 k.k.w. (tak m.in. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 7 lutego 2006 r., WZ 2/06, OSNKW 2006, nr 9, poz. 78, por. także K. Postulski *Komentarz aktualizowany do Kodeksu karnego wykonawczego w systemie informacji prawnej LEX 2012*; komentarz do art. 22 k.k.w, teza 18). Zatem spełniona została przesłanka wznowienia postępowania karnego z urzędu w trybie art. 542 § 3 k.p.k.

Rozpoznając na nowo zażalenie skazanego na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 9 maja 2012 r. odwołującego wobec skazanego warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbycia reszty kary pozbawienia wolności, Sąd Apelacyjny zobowiązany jest zadbać o obecność obrońcy skazanego na przedmiotowym posiedzeniu.

Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.